

vize2020

ODS

Životní prostředí v Ústí nad Labem

Mgr. Jan Kubata

Ústí nad Labem a životní prostředí

Vstupní údaje:

Město Ústí n.L. má 96 845 obyvatel, čtyři obvody: centrum, Severní Terasa, Neštěmice, Střekov a celkem 24 částí, s krásným, ale geomorfologicky problematickým územním členěním, které přináší především problémy z hlediska rozvoje města a zajištění potřebné hustoty zástavby pro plánování výstavby dopravního spojení a inženýrských sítí.

Město je situováno v úzkém údolí soutoku řeky Labe a Bíliny, v centrální části Českého středohoří, jehož charakteru odpovídají strmá úbočí navazující hornatiny. Krajina vlastního města je vysoce urbanizovaná, plošně extenzivně zastavovaná především od poloviny 19. století, lemovaná rozsáhlými komplexy bývalých hnědouhelných dolů na západní a severozápadní straně města, především dolu Milada, Antonín Zápotocký a Petri.

Proto také nebylo území města na sever od toku řeky Labe a řeky Bíliny zahrnuto do Chráněné krajinné oblasti České středohoří, ve které zůstalo pouze 10 městských částí, ze kterých jsou největší: Brná nad Labem, Sebuzín, Střekov, Svádov, Vaňov.

Úzké údolí řeky Labe limitovalo rozvoj města i tím, že v těsné blízkosti podél řeky Labe i Bíliny musela být vedena síť základní dopravní infrastruktury silniční i železniční dopravy, s rozsáhlými nákladními nádražími a navazujícími areály průmyslových závodů, kde Spolek pro chemickou a hutní výrobu a bývalé Severočeské tukové závody byly postaveny tak blízko centra města, že byly následně prakticky obestavěny bytovou zástavbou rozšiřujícího se krajského města.

Město má moderní čistírnu odpadních vod, ale kanalizační přivaděče na tuto ČOV již mají natolik naplněnou kapacitu, že na rozvojových plochách v neodkanalizovaných částech budeme muset navrhovat tam, kde to bude jen trochu technicky možné, oddílnou kanalizaci v situaci, kdy pro zajištění odvádění dešťových vod neexistuje žádný dotační program a pro městskou část Brná bude nutno zrekonstruovat stávající

čistírnu Střekov a pro Sebužín a Církvice **ODS**

bude nutné vybudovat zcela novou ČOV

Tato symbióza průmyslové a obytné zástavby dovršená v minulém století rozsáhlou povrchovou těžbou hnědého uhlí přinesla našemu městu mnohé problémy, se kterými se budeme muset vypořádat i na úseku ochrany životního prostředí.

Problémy se kterými se v současné době město v oblasti ŽP potýká, lze charakterizovat následovně:

Způsob zástavby města a vedení hlavních dopravních tras přináší jejich přirozené přetížení a zhoršenou kvalitu ovzduší v přízemních vrstvách atmosféry a překračování hlukových limitů v bytové zástavbě podél těchto dopravních koridorů.

Zde město Ústí nad Labem netrpělivě čeká na dostavbu dálnice D8, která by měla přinést alespoň částečnou úlevu nejen pro obyvatele Vaňova, přes který vede naše nejzatíženější dopravní tepna – silnice I/30, ale i pro obyvatele městských částí na protilehlém labském břehu.

Dalším problémem zmíněným v úvodu je zajištění rozvojových ploch pro bydlení v lokalitách s nepříznivou konfigurací terénu tak, aby zde bylo možné vybudovat základní technickou infrastrukturu, především jejich odkanalizování na čistírnu odpadních vod a zajištění ekologického zdroje energie pro jejich vytápění.

Přestože město Ústí nad Labem je z převážné části již odkanalizováno na novou, kvalitní ČOV Neštěmice, má ještě stále neodkanalizovány městské části - Bánov, Božtěšice, Brná nad Labem, Církvice, Hostovice, Olešnice, Olšinky, Sebzín, Strážky a Vaňov, vč. některých částí Skorotic a Habrovic. O dokončení odkanalizování těchto částí město v současné době usiluje ve spolupráci se Severočeskou vodárenskou společností, a.s.

K částečně souvisejícím problémům k tomu náleží ještě stále nedobrá jakost povrchových vod v našich vodních tocích, a to nejen v řece Bílině, ale i na drobných tocích, do kterých jsou ještě stále odkanalizovány některé obytné soubory našeho města.

Jedním z velkých závazků města je dokončení rekultivací a revitalizací území dotčených v minulosti těžbou uhlí. Zde k nejvýznamnějším závazkům patří dokončení rekultivace bývalého Lomu A. Zápotocký, jehož rekultivace byla v r. 1976 převedena z Palivového kombinátu na město a některé jeho průmyslové závody. Část rekultivací, které byly převedeny na město, se podařilo již dokončit a na rekultivované ploše dnes máme golfové hřiště. Zbývá ovšem ještě významná část, o jejíž rekultivaci se dnes stará společnost AVE.

K dalším problémům souvisejícím s průmyslovou činností a těžbou hnědého uhlí patří ještě stále nedokončená sanace rizikových starých ekologických zátěží v areálech SPOLCHEMIE, Českých drah a bývalé Tlakové plynárny Užín.

Nemůžeme ani opomenout problémy z hlediska ochrany přírody a krajiny. Krajina na území mimo CHKO České středohoří, a to především v oblastech bývalých hnědouhelných dolů, vykazuje nejen zhoršený stav půdního profilu s možností lokálních kontaminací, ale i významně sníženou biologickou rozmanitost krajiny a její urbanistické utváření tak, aby mohla být využívána pro rekreaci a odpočinek našich obyvatel.

I město Ústí nad Labem trápí dořešení problematiky odpadového hospodářství a navazující řešení zamezení vzniku dalších černých skládek a nepořádku na některých našich sídlištích.

Tak, jako mnohá jiná města, trápí v současné době naše obyvatele vysoký stav černé zvěře v okolí města, kde divoká prasata v některých lokalitách již soustavně, přes veškerou snahu myslivců, ničí pozemky našich obyvatel a podnikatelů.

Co město Ústí nad Labem pro ochranu životního prostředí a zlepšování kvality života obyvatel dělá?

...a co se již podařilo ?

V oblasti znečišťování ovzduší se podařilo dosáhnout snížení znečištění u oxidu siřičitého a u oxidu dusičitého. Díky opakovaným požadavkům města na zajišťování nejnižších hodnot emisí zaváděním nejlepších dostupných technik u provozovatelů zařízení s emisemi do ovzduší, při vydávání integrovaných povolení, lze konstatovat, že se daří udržovat trend snižování emisí ze stacionárních zdrojů. Nicméně jsme zaznamenali mírné navýšení koncentrací emisního znečištění ovzduší u oxidu uhelnatého a prachových částic, které jsou důsledkem automobilové dopravy.

Množství emisí je závislé na dopravní zátěži, počtu a skladbě pohybujících se vozidel - jedná se o 3 až 5 % nárůst počtu vozidel pohybujících se po silnicích města. Emise z dopravy představují přibližně 35% z celkových emisí na území města. Proto také Ústí nad Labem tolik usiluje o co nejrychlejší dokončení stavby dálnice D8 v úseku 0805 vedoucí přes České Středoohoří. Město Ústí nad Labem si nechalo zpracovat studii největších zátěží z hlediska ochrany ovzduší a hluku na městských dopravních tepnách.

Město Ústí nad Labem podniká i kroky směřující ke snížení pachových látek na území města. Např. u nechvalně známé kauzy Průmyslový lihovar Trmice se naše město aktivně zapojilo do boje za realizaci všech reálných opatření vedoucích ke snížení zápachu. Díky aktivnímu přístupu a snahám všech zúčastněných se podařilo zajistit odstavení té nejproblematictější části PLP Trmice, která obtěžovala obyvatele neúnosným zápachem.

V oblasti odpadového hospodářství se podařilo motivovat obyvatele ke třídění využitelných složek odpadů. Snažíme se zajistit prostředky na výstavbu nových stanovišť na tříděné odpady z Operačního programu životní prostředí, které bychom rádi zprovoznili do roku 2011. Naší snahou je rozšířit třídění odpadů o další využitelnou složku – bioodpady. Je třeba zmínit, že naše město umožňuje svým občanům odevzdat odpady vzniklé činností jejich domácnosti ZCELA ZDARMA.

Občané mají k dispozici 2 sběrné dvory, 22 zastávek na sběr nebezpečných odpadů, pořádáme 2x ročně svoz odpadů ze zeleně a 1x ročně svoz objemných odpadů přímo od jejich domovů. I přesto je systém zneužíván, zejména na sídlištích se potýkáme s odkládáním odpadů mimo nádoby, mimo termíny svozů a s hojným zakládáním černých skládek. V současné době město připravuje aktualizaci Plánu odpadového hospodářství, kde se potýká se závažným problémem vzhledem ke skutečnosti, že dosud nemá zprávy o tom, jakým způsobem bude aktualizován krajský a národní plán

Ve vodním hospodářství považujeme za velký úspěch podchycení producentů dosud nečištěných odpadních vod do vodních toků a jejich převedení na funkční čistírny odpadních vod. Další dobrou zprávou je trend zlepšování kvality vody v řece Labi i v Bílině. V Labi se podařilo dokonce dosáhnout takového zlepšení, že se jeho voda dostala do kvality mírně znečištěných vod.

V současné době zajišťuje město ve spolupráci s SVS projektové dokumentace na dokončení odkanalizování dosud neodkanalizovaných částí s cílem zajistit vydání územního rozhodnutí ještě v letošním roce tak, aby město mohlo ještě v rámci tohoto rozpočtového období zajistit dotaci na realizaci potřebných opatření.

S potěšením konstatuji, že se v uplynulém roce podařilo významně pokročit v přípravě protipovodňových opatření našeho města. Z hlediska dalších protipovodňových opatření na levém břehu se městu podařilo dokončit projektovou přípravu, uzavřít smlouvu o spolufinancování v rámci Programu protipovodňových opatření Ministerstva zemědělství ČR a v současné době již probíhá stavební řízení na povolení stavby.

Prioritní cíle města Ústí nad Labem
v oblasti životního prostředí do roku
2020:

1. Dokončení rekultivací hnědouhelných dolů Milada, Antonín Zápotocký a Petri, aby vznikla kvalitní a využitelná krajina s rozvojovými možnostmi nejen pro rekreaci, ale i pro trvalé bydlení, zemědělské obhospodařování a vytvoření stabilního vodohospodářského režimu v této oblasti.

2. Dokončit sanace starých ekologických zátěží tak, aby pozemky starými zátěžemi dnes zasažené mohly být využívány jako kvalitní rozvojové plochy průmyslové a občanské zástavby města.

3. Dokončit odkanalizování neodkanalizovaných částí města Ústí nad Labem tak, aby mohly být využity v co největší míře rozvojové lokality pro bydlení.

4. Zajistit plynofikaci, či jiný cenově dostupný ekologický zdroj energie pro vytápění městských částí situovaných v labském kaňonu v jižní části města, především – Vaňov a Brná nad Labem, ale pokud by bylo možné a dostupné i pro Sebusín a Církvice.

5. Související prioritou města je zajištění dalšího zlepšování kvality ovzduší. Pokud nám to legislativa umožní, chtělo by město Ústí nad Labem dosáhnout i na účinné vymáhání povinnosti provozovatele malých zdrojů znečišťování ovzduší (kotle či kamna u RD a v bytech) tak, aby si co nejdříve zajistili k vytápění svých objektů ekologicky šetrný zdroj tepla s účinností nad 82 %, který splňuje povolené emisní limity.

Při realizaci těchto opatření by významně poklesly emise oxidů dusíku, a to hlavně v lokalitě labského údolí – tedy Vaňova, Brné a Sebuzína. Také návrh zákona umožňující stanovení zóny s omezením provozu silničních vozidel, tzv. „nízkoemisní zóny“ se stanovením kategorie vozidel, které by měly vjezd do zóny povolen, by mohl vést ke snížení imisí prachových částic PM10, oxidů dusíku a dalších znečišťujících látek na hlavních silnicích města a v jeho centru.

6. Pokud to finanční situace dovolí, rádi bychom zlepšili system nakládání s odpady. Bude však záležet na tom, jaký systém v odpadovém hospodářství zvolí ČR ve svém plánu. Město Ústí nad Labem má ve svém správním území skládku, která mu umožňuje významné snížení nákladů odpadového hospodářství – oproti jiným městům. Pokud ČR skládkování odpadu znevýhodní, bude muset Ústí nad Labem přehodnotit i stávající systém nakládání s odpady a nelze vyloučit, že obyvatelé města budou opět muset platit poplatky za nakládání s odpady.

V nejbližší budoucnosti bychom však chtěli dosáhnout alespoň dalšího významného rozšíření stanovišť pro tříděný odpad a v centru, v místech, kde je to ze stavebního hlediska možné, bychom rádi vystavěli podzemní kontejnerová stání. V současné době ještě prověřujeme další možnosti materiálového a energetického využívání odpadů a pokud se podaří v Ústí nad Labem realizovat bioplynovou stanici, budeme zvažovat i zavedení třídění biologicky rozložitelných odpadů.

7. Do roku 2013 by město chtělo dobudovat protipovodňová opatření tak, aby nemuselo dojít při další povodni k devastaci městského centra, ve kterém tak bude možné následně realizovat další programy k jeho komplexnímu využití našimi obyvateli.

8. Z hlediska ochrany přírody a krajiny je naším cílem do r. 2020 zajistit dokončení rekultivace Dolu Antonín Zápotocký a realizovat dávno připravený projekt Podhorského parku a zajistit skloubení připravované rekreace našich obyvatel na Jezeře Milada s požadavky ochrany přírody a krajiny tak, aby zde vznikla plnohodnotná rekreační zóna. Město Ústí nad Labem má nádherné okolí se spoustou přírodních pamětihodností. Ty bychom chtěli našim obyvatelům zpřístupnit vybudováním soustav naučných, turistických a cyklistických stezek.

9. Město bude usilovat i o zajištění snížení počtu černé zvěře v honitbách navazujících na městský intravilán.

Ve spolupráci s honebními společenstvy a myslivci chce zajistit i nainstalování pachových ohradníků v problematických lokalitách.